

A. S. PUUSKIN

ВАЛКСЪТ УОННА ВАЛКСААН ТУСТАРЪНАН ОСТУОРУЈА

7
1/2

A. S. PUUSKIN

**ВАЛЪКСЪТ
UONNA VALKKAAN
TUSTARЪNAN OSTUORUJA**

B. KONASIEBIS OJUULARA

Џ. М. ВАНЪЛАЈАР ТЪЛВААНА

БВSLKS КК
ООЈО ЛИТЕРЕТИКЕТИН РЕСЕТЕ
MOSKUBA ★ 1937 ★ LIENJINGЪРААТ

Библиотека на Академията на науките
Академията на науките СССР
Библиотечка
Инв. № 2336

КЪРА СААСТААҢ ООҢОЛОРГО

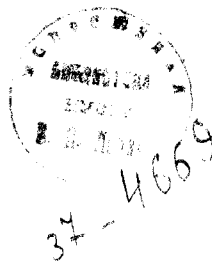
Редактор С. ПОТАПОВ
Тех. ред. КИМ ДОН-ЧУН
Корректор В. ЛУКИН

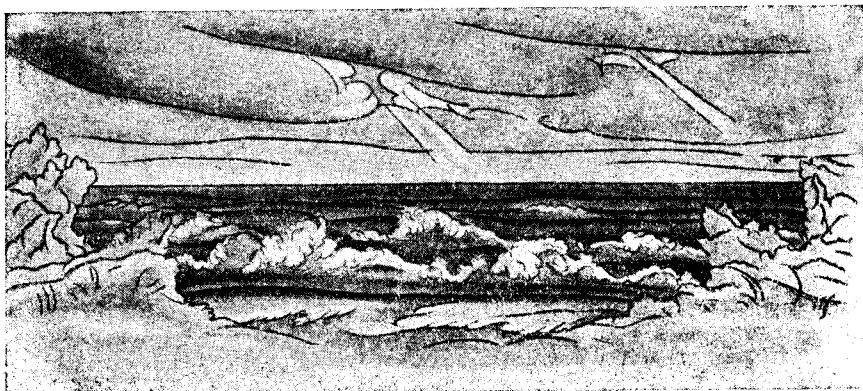
*

Сдано в производство 31/X-36 г.
Подписано к печати 8/1-1937 г.
Детгиздат № 990. Индекс ДН-5.
Уполномоч. Главлита Б-33 350.
Тираж 30 000. Формат 62×94/16.
1 п. л. Заказ тип. 2705.

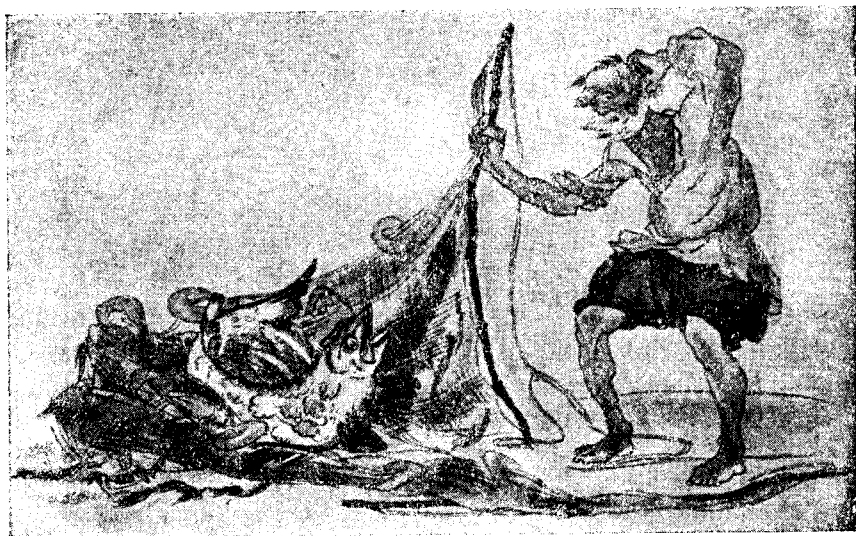
*

17-я ф-ка нац. книги ОГИЗ'а
РСФСР треста „Полиграф-
книга“ Москва, Шлюзовая
наб., 10.

Kuõq muora kьtьtьgar,
Vuor yuteen tuomugar,
Otut ys sьl ustatьgar
Oqonjnordooq emeeqsin
Olorvuttara evite yhy.
Oqonjnor kyn tura-tura
Valьktьь muoraqa kiirere,
Emeeqsin oloron ere
Kynnykteen taңas sava qatara.
Oqonjnor turan araj viirde.
Kuolutunan muңqalьь kiirde.
Muңqatьn maңnaj tyheette
Muңqata njamaoqь vahan tahaarda;
Muңqatьn ikkihin tyheette

Munqata otu uovan taqьsta;
Munqatьn usyhyn tyheette
Munqata viir valьktaaq kelle—
Кьважвът веjeleeq кьһы көmys
Valьksaan varaqsan lahьja tys,
Kihilii kerseen aattahan var:
«Бът, ehekkeem, төnnөр muoravar,
Baraqqan sьanapan тььттьн tolunuom:
Тuoq talььккьн варьтьн vieriem».
Oqonjnјor sohujda, çiktirgii sanaata:
Otut orduga ys sьь meljçi
Orto dojduga valьktaata ini,

Oi tuqarъ valъk saңardaqa dieni
Oncu vikatъn iste ilige.
Kъhы komyс valъgъn ыtan keviste,
Kыrсаqas kibi ejeqes тыn ette:
«Kъhы komyс valъkcaанъm,
Ajыt таңараң argъstastъn,
Eci toluk tutuhan tuujvarpъn,
Kyоq dalajgar tоnyn, kоnylger uhun!»

Çietiger oqоnjnјor tоnnоn kelle,
Çiktini emeeqsinne kepseen vierde:
«Emeeqsien, vugyn çiktini villim,
Kъhы komyс valъgъ tuttum,
Ontukam kihilii saңarda,
Kyоq muora çietiger kordostо,
Tuoq talvъkkъn toluk ы diete.
Tolugun sanaa vulan ыvatъm,
Bejetin muoraqa tоttory ataardъm».
Emeeqsin kъhъran ыhыllan turda,
Oqоnjnјorun delvi mоqоn varda:
«Baqajъ, akaargъn nii analaqъn!
«Valъktan da sataan manјnja ыvakkъn!
Saatar sana qoruuda kordоovоkkyn,
Qoruudavъt qajdan qaaltъn kоrvоkkyоn!»

Oqonjnjoꝛ tuoratygar njoqsoꝛnooto,
Kyøq tuorata yꝛymedije oonjnjooto.
K̄h̄yl̄ k̄omys val̄ga, ʒ̄ygar̄n̄ k̄ytta,
K̄yl̄vaja ustan dagdajan taq̄ysta:
«Тоџо ʒ̄yꝛd̄ȳn̄, k̄yꝛaqaas?» diete.
Oqonjnjoꝛ ynen-sykten k̄erd̄oh̄en kiirde:
«Кун-судаар вал̄ꝑ̄ам, к̄ь̄һь̄ꝑ̄ма,
Emeeqs̄inim m̄oq̄on̄ tuluppata,
Oloruoq-turuoq vokuoj vierbete,
Qoruudav̄yt̄ qajdan qaalv̄yt̄—
Qoruuda k̄erd̄ot̄o ʒ̄ytta».
K̄h̄yl̄ k̄omys val̄k̄ turan eter:
«Sanaarqaama, taq̄ara k̄em̄el̄ostyn,
Sana qoruuda velem, q̄ieq̄er t̄onyn».

Oqonjnjoꝛ q̄ietiger araj t̄onn̄er,
Emeeqs̄ine sana qoruudalaaq oloror.

Оқонјјорү ҫе евиі тәәәә:
«Ваајајь, аңалаајьн нии акаарыгың!
Вулан-вулан қорууда кәрдәәтәәәә!
Қорууданан тугу сомсоору гыңнапәј?
Ваьккаг сивилигін тәңнә оқус;
Варанңын аңь ҫиете кәрдәс».

Оқонјјор туоратыгар варда
(Куәқ туората видулуја воруорда),
Кьһы кәмыс ваьга, ьңырагың кьтта,
Кьваја устан дагдаян тааыста:
«Тооо ьңырдьң, кьрҫаааас?» диете.
Оқонјјор уңен-сыктен кәрдәһән кийде:

«Кун-sudaar ваьгьам, кььһьгьта,
Emeeqsiniм çе евиі мөqtө,
Oloruoq-turuoq vokuoj vierbete,
Ань çие көрдөтө ьтта».
Кьһы көмүс ваьк туран етер:
«Sanaarqaama, таңара көмөлөстүн,
Көрдөһуугыт туолуо, çиеqer төнүн».

Oqonjnјor emeeqsiniger төnnөр,
Көрbyte: vuor уyteene meligir;
Duup mas aannaaq siedereј olvuordaaq,
Orpuoqa kьraaskalaaq kippiicce turvalaaq,
Maqan saalalaaq маань çие
Kierkejen aqqan oloror еvit.
Emeeqsine erestiin tynnygyn анньгар
Kutaalaaq uotunan kuta oloror:
«Ваqајь, апааqьп nii akaarьгьп!
Bulan-vulan çие da көрduөteqqin!
Bara tat, ваьккар qaptaј:
Mara тьа-çaqtara vuolvapьp,
Tөryt-uus дьbaraanka vuolavьп».

Oqonjnјor муоратьгар варда
(Kyөq муората dolguna turda);

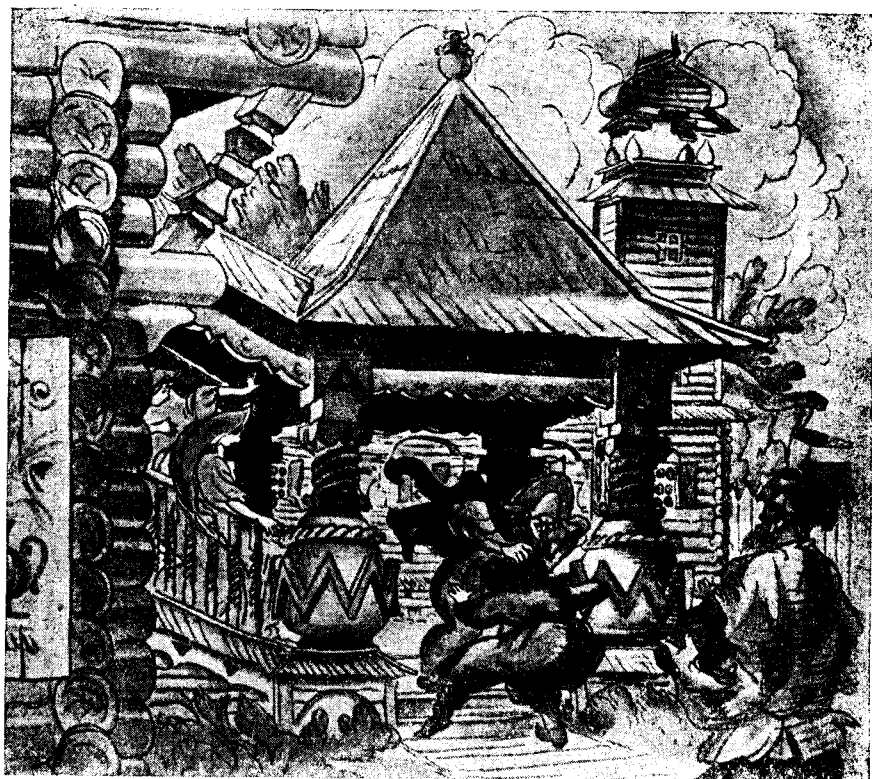
Къһы көмүс вальга ыңгарып кытта,
Кываја устан дагдаян таҕыста:
«Тоҕо ыңгыдып, кыҕааҕаас?» диете.
Оҕоһиҥиҥор үнөн-сыктен көрдөһөн киирде:
«Куп-судаар вальгыам, къһыһыма!
Емееҕсиним ҕе евиі иирде,
Ологуоҕ-туруоҕ вокуој виегвете:
Аһь ыа-ҕаҕтара виолваррып dien tiiste,
Төҕүт-иус дьваҕаанка виолавьп dien
тыһһна».

Къһыл көмүс валык туран ette:
«Sanaarqaama, qata çieqer tönyn,
Ажыь таңаран көмөлөстyn».

Oqonjnjor emeeqsiniger tönner,
Araj yrдыk tierem-çie көstөр.
Kirilieske emeeqsine kieviren turar,—
Kini веjeleeq kiis tiriite selieccikteeq,
Mөhyyre ojuulaaq kiicike vergeheleeq,
Moonjnjugar sөmcyuk taas oquruolaaq,
Тагваqып аажь къһыл көмүс vihileqteeq,
Атаqар къһыл sаррыкъ etervesteeq.
Ulehit çonporun çölyte sьnjjar,
Сапсыктарып аһыттан таңагь sьhar.
Oqonjnjor kelen emeeqsiniger ette:
«Дьвараанка, uluu qotun, doroovo!
Qaja ama sanaaң tuolla ini».
Emeeqsin oqonjnjorun kyrgyjdeen keviste,
Qahaaqa saaқ kyttere ытта.

Iti kennitten ikkis nediele vuolla,
Emeeqsin çе orduk iiren turda;
Oqonjnjorun emie muoraqa yurde:
«Bara tat, valыkкаг qaptaј:

Дъвагаанка виолюорун ваџагваррын,
Ань џотун ыгааџааџъ виолавън!».
Оџонјнџор кuttanna, aattahan varda:
«Iirdin duu, itirdin duu en?
Eter тьъң џуулын vilbekkin,
Bytyn saagъstъva yrdynen villieң,
Bar џонџо kylyuge kiirieң».
Emeeqsin џe evii къьһьrда,

Oqonjnjorun sirejin tahьjda:
«En vaqas, kuhaqan vaahьnaj,
Min vejeleeq, dьvaraankanь kьtta
Ty aqsa, mөkkyhe turaqьn duo?
Bar dietim, уtyө тыьnan etevin:
Bar-варьта sin viir ьтыльа!»

Oqonjnjor emie tuoratьgar varda
(Kyөq tuorata өhөqyre qagaarda);
Kьhьl kөmys valьga, ьпыragьn kьtta,
Kьlvaja ustan dagdajan taqьsta:
«Тоqо ьпыrdьң, кьрсаqas?» diete.
Oqonjnjor уnen-sykten kөrdөhөн kiirde:

«Kyn-sudaar valьgьam, кььhьгьта!
Emeeqsinim emie viuunnaata:
Anь dьvaraanka viuovarьn dien тыьna,
Qotun ьraaqьsaqь viuolaarь kuvulunna».
Kьhьl kөmys valьk turan eter:
«Sanaarqaama, taңara kөmөлөstyn,
Sagььssa da viuuoqtun, çieqer tөnyn».

Oqonjnjor emeeqsiniger tөnynne,
Araj taas dьварьas kilvejen kөhynne.
Çe, doqoor! Kilie-qalaa dьварьas ihiger,
Bajaardar, dьvaraattar ottolorugar,

Emeeqsine qotun ыгаақтаады буолан Ҷе куннеен аqqан оlorоr еvtt.

Emeeqsine qotun ыраақтаааҕы буолан,
«Samuoruskaj» аҕыһы утаҕтанан,
Beceetinej vireenjnjik emseqtenen,
Ҷе kynneen aqqan oloror ebit.

Tula өттыгер вуојун Ҷоннор
Sygeni sygenner qaravы turallar.
Oqonjnјor erejdeeґ uoluјan qaalla,
Emeeqsinin атааҕар vokuluon uurda:
«Qotun ыраақтаааҕы, uluu Ҷaалы, dorooovo!
Qaja ama sanaaґ Ҷе tuolla ini».
Emeeqsin кыратык да кыпсајан көрвөтө,
«Uluu kutyry kier ғыһны» diete.
Bajaardar, дьвараattar сыссан kelliler,
Umsarы-tөnnөry keјieleen ittiler.
Qaravы Ҷоннор ааґа sitenner
Sygenen kelenner kerde сыстылар.
Көрвүт Ҷоннор кылуу ғыһнылар:
«Saattыґ duo, тыөheјbit yөden,
Qoґ meјii, qoјutun yөren:
Yөn yөnnyn vulus, соґи соґуґар сыһ!!»

Iti kennitten ikkis nediele vuolla,
Emeeqsin Ҷе evii iiren turda:

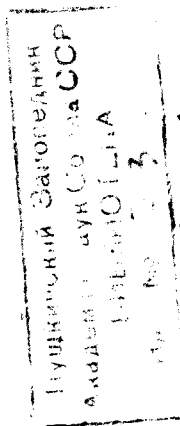
Oqonjnjonun turan tuttaran ыла,
Muoratъgar emie yuren ытта:
«Bara tat, valъkkar qaptaj:
Qotun ыгаақтааоъ вуоlваррън,
Ань муора uluu vahъльга вуоlавън,
Акъяан-муораоја оlogовин,
Къһы komyс valъгъ vejetin
Soruk гънавън, vahън vilevin!»

Oqonjnjon utarъan da çulajda,
Biir тьль qardарь eppete,
Muoratъn diekki tokunnuu turda.
Kyоq muораоја qara sillie tyste:
Къһьгвът vaallar qaraara syurdylеr,
Къvahan-ытllan къгъльь кънjnълар.
Къһы komyс valъk, ыңгарь kытта,
Къvaja uстан dagdajan таоъста:
«Тооqо ыңрдън, къçаојаas?» diete.
Oqonjnjon ynen-sykten kerdohon kiirde:
«Куп-sudaar valъгъам, къһьгъта!
Iliehej къһа iirde вьһьта:
Ань qotun ыгаақтааоъ вуоlват—
Муора uluu vahъльга вуolan,
Акъяан-муораоја oloron,

Ань вежеџин вас-биле уһу,
Ань kini sorudaqar сылһаң уһу».
Кьһы көмүс ваьк тугу да саңарвата,
Kuturugunan оонjnjoon иуну таһьжда,
Diriң dalajьgar timiren qaalla.

Оқонjnjor кyyте сатаан варан
Emeeqsiniger төннөн njoqcojor —
Көҗыте: били вуор уyteene турар;
Ааньгар emeeqsine oloror,
Inniger qajдьвьт qoruudata сытар.

M11402

ВЪНАТА 25 ДАС.
ЦЕНА 30. КОП.

30.

А. С. ПУШКИН
СКАЗКА
О РЫБАКЕ И РЫБКЕ

на якутском языке

ПЕРЕВОД Г. ВАСИЛЬЕВА

